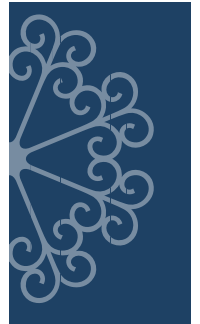

בית מדרש

562

פרשת וארא

זמני כניסת ויציאת השבת

★

☾

ירושלים 17:46 16:31

בני ברק 17:47 16:47

ציריך 18:10 16:55

וינה 17:56 16:27

אנטוורפן 18:33 17:01

פריז 18:29 17:07

לונדון 17:28 16:20

דבר הישיבה

עיניים צופיות של מֶרֶן המשגיח זצ"ל

המצרים טענו שאסור לשחוט בהמות שהם מעשי ה' ואכזריות היא לשוחטם, והשוחטם הוא אדם חסר רחמנות ליציר אלקים, וראוי להחזיק את הבהמות כקודש ולא לשוחטם, מכיון שאין להם שכל למנוע בעצמם את הריגתם. ושחיתת בעלי חיים היה דבר הנוגד את כל ההשקפה שלהם, שעשו עצמם כצדיקים מצילי בהמות, אבל "רחמנות" זו לא מנעה אותם מלהתאכזר ומלהעביר בפרך את בני ישראל.

וכמו שידוע המעשה עם מֶרֶן המשגיח הגה"צ רבינו ירוחם ליבוביץ זצ"ל, ששהה בברלין וראה שם גרמני שמנשק את כלבו, והתבטא: "כאן עוד יהרגו אנשים..." וקרא עליהם הפסוק: "זובחי אדם - עגלים ישקון"

ואף בזמננו גם כן בארץ ישראל, אנו רואים ארגונים שונים הנזעקים נגד צער לכלבים ולחתולים, כדי להראות שהם בעלי רחמנות, אבל עם זאת מוכנים להרעוב את ילדי החרדים, ולרדוף אחר הצמאים לדבר ה', ובאותו זמן ממש, הם מתהדרים במידת הרחמנות שלהם, כביכול לגבי בהמות ובעלי חיים שונים.

(חכמה ודעת -

להגר"מ שטרנבוך שליט"א)

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובוה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה" (מֶרֶן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

מתורת רבותינו

איך מסיימים כאן בקריאת התורה בדבר רע

ידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה (ו, ט).

ועבודה קשה היה בזה גם דבר טוב, כי קושי העבודה זה היה הסיבה לזרז את גאולתם, ויש להוסיף שגם הקוצר רוח עצמו הועיל לענין זה, והיינו משום שאם היו שומעים למשה ומאמינים שהגאולה קרובה, זה עצמו היה מיקל עליהם השעבוד, שהרי אינו דומה קושי העבודה של עבד שאינו יודע מתי יסתיים עבודתו, לעבד שידוע שהשעבוד עומד להסתיים בקרוב, שמה שרואה קרן אור בפתח זה עצמו נותן לו כח ותקוה, ומיקל מעליו כבר מעכשיו את עול השעבוד, וא"כ נמצא שאדברה מה שבני ישראל לא שמעו אל משה היה להם גם לטובה, שדבר זה קיים להם את קושי השעבוד, וזה החיש את קץ גאולתו, ושפיר יש כאן סיום בדבר טוב.

משלחן רבי אליהו ברוך (עמ' רס"ג)

בקריאת התורה של שני וחמישי ומנחה בשבת, מסיימים בפסוק זה את הקריאה ללוי, ויש להעיר היאך מסיימים הקריאה בדבר רע, והלא קי"ל (עי' לבוש ומ"ב סי' תכ"ח) שאין לסיים קריאה בדבר רע אך באמת הרי מבואר בחז"ל שקושי השעבוד השלים את המניין, והוא היה הגורם והסיבה לזרז את גאולתו, והגר"א [בקול אליהו] נתן טעם לטעם 'קדמא ואזלא' על התיבות (לעיל א, יד) 'זימירו את חייהם בעבודה קשה', שבא לרמז שקושי השעבוד הקדים את גאולתו, והיינו שמה שהקדימו והלכו - קדמא ואזלא - ממצרים, הוא מחמת שמיררו את חייהם. [וגם 'קדמא ואזלא' הוא בגימטריא ק"ץ, כמנין השנים שהופחתו להם].

מעתה נמצא שאדברה מה שהיה להם קוצר רוח

יהודי מתנהג על פי ציווי ה' ולא על פי רגש

ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים (ו, יג).

וברש"י ואל פרעה מלך מצרים צוה עליו לחלוק לו כבוד בדברים, זהו מדרשו.

ימים מקדם

שנחאי - בחתונת רבי צבי מילר בשנחאי, נראים בתמונה:

מרנן רבי חיים שמואלביץ, האדמו"ר מאמשינוב, החתן, ובהמשך המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין, הילד העומד ליד האדמו"ר מאמשינוב רבי רפאל שמואלביץ זצוק"ל

מתורת רבותינו

< שח מורנו הגאון רה"י רבי אברהם יצחק ברזל זצ"ל: הנה הציווי לחלוק כבוד למלכות בפשטות הוא מדיני דרך ארץ, וללמדנו שאפילו כאן שפרעה הוא

הרשע, העובר על מצות ה', ומקבל מכות נאמנות, בכל זאת מתנהגים אליו בדרך ארץ, וזה מראה על השלימות של עם ישראל שאינם מתנהגים על פי

המידות והרגשות הפשוטים, וכל דבר הם נוהגים על פי הלכה וציווי ה'.
עיוני רש"י (עמ' סז)

רק לאחר שפרעה לא התעורר ממופת המטה – החל הקב"ה להכותו

טרם שהביא הקב"ה המכות על המצרים, מצינו שאמר למשה רבינו (שמות ז, ט) "כי ידבר אליכם פרעה לאמר תנו לכם מופת" וגו', ואמרו חז"ל (שמות רבה ט, א) "כהוגן הוא מדבר, תנו לכם מופת".

אמר הגאון רבי יצחק פינקל זצ"ל, רואים אנו כי רק לאחר שניתן לו מופת שהשליכו איש מטהו ובלע מטה אהרן את מטותם ולא התעורר פרעה מכך, אז החל הקב"ה להכותו. כי ראיית מופת, אפילו אחד, יש בכוחה לתת את אותותיה באדם ואשר תוצאותיה מובילות שישנה את דרכיו בהכרח, ואם אינו עושה כן הרי זו עדות על רשעותו וסופו להיענש. הבריא בנפשו וברוחו אינו צריך ראיות ובירורים שונים ורבים, אלא מספקת לו ידיעת מעשה אחד וראייתו כדי

לפעול על פיו, וזו תביעה על כל נברא. והנה כתב הרמב"ן (סוף פר' בא): "ועתה אומר לך כלל בטעם מצוות רבות, הנה מעת היות עבודת גילולים בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בה' ויאמרו לא הוא, ומהם מכחישים בידיעתו הפרטית וכו'. וכאשר ירצה האלקים בעדה או ביחיד ויעשה עמהם מופת בשינוי מנהגו של

עולם וטבעו, יתברר לכל ביטול הדעות האלה כולם, כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלוך מחדשו ויודע ומשגיח ויכול".

ויש לדייק בלשונו, שאין צורך במופתים רבים, אלא בעת שרואה אדם ושומע מופת אחד, כבר חייב להודות שיש אלוך היודע ומשגיח ויכול. כי הבריא ברוחו חייב להתעורר אף ממעשה אחד.

הגדה של פסח – גדולי מיר (עמ' 115)

מי שלא שם לבו – כבר יורד לדיוטא התחתונה

ואשר לא שם לבו אל דבר ה' ויעזוב את עבדיו ואת מקנהו בשדה (ט, כא).

בפסוק הקודם כתיב "הירא את דבר ה'", משמע לכאורה שאותם אלו שלא הכניסו את המקנה לביתם היו אלו שלא יראו מהקב"ה, ולא שרק לא 'שמו לבם'.

אומר מרן רה"י הגאון רבי חיים שמואלביץ, מכאן אנו רואים, שלא צריך להיות "לא ירא שמים", מספיק להיות בדרגת "ואשר לא שם ליבו" – גם אם הוא לא מואס בפועל, רק שהוא "אדיש", הוא כבר

יורד לדיוטא תחתונה להפקיר כל אשר לו אל מול הסכנה הצפויה מהברד.

שיחות מוסר

הלימוד המאלף מהברד שנעצר באוויר

ויחדלו הקולות והברד ומטר לא נתך ארצה (ט, לג) לא נתך, לא הגיע, ואף אותן שהיו באוויר לא הגיעו לארץ (רש"י).

הקשה מורנו הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל, מה צורך יש בנס זה עבור המצרים, ומאי אכפת לן אם הברד שהיה באוויר היה מגיע לארץ?

אלא, למדים אנו מכאן שכל דבר דובר בא בשליחותו של הקב"ה, ואף הברד העומד באוויר אינו ניתן לארץ אם לא נשלח על ידי הקב"ה, ומאחר שהקב"ה עצר

את השליחות של הברד לאחר תפילתו של משה, שוב לא נתך ארצה אף שכבר היה באוויר.
משלחן רבי אליהו ברוך (עמ' רס"ג)

מדור חדש

עיון בפרשה

מדוע דווקא במכת ברד הוצרך לצאת להתפלל חוץ לעיר

כצאתי את העיר וגו' (ט, כט). וברש"י אבל בתוך העיר לא התפלל לפי שהיתה מלאה גילולים.

ומקשים העולם מדוע א"כ בכל המכות לא יצא חוץ לעיר להתפלל?

ומבאר בזה מורנו הגאון רה"י רבי אברהם יצחק ברזל זצוק"ל ד' מהלכים נפלאים:

(א) הרמב"ן כתב כי בעבור שהיה פרעה מבקש עתה שיסור הברד מיד, הוצרך משה לפרש לו כי יצטרך לצאת את העיר ואחרי כן פירוש כפיו אל ה' ויסור בתפילתו, והוא האמת.

ויש לעיין לפי דבריו אם כל תפילה היה מתפלל חוץ לעיר דוקא או דוקא בתפילה כזו שהיא בפרשת כפים, שקצת משמע ברמב"ן שכתב "כי בפעם הזאת רצה להיות כפיו פרושות השמים" וכו' וא"כ מה שהעיר מלאה גילולים זה מפריע לתפילה עם כפיו פרושות השמים, אבל סתם תפילה אפשר להתפלל בכל מקום. (ותפילה היא עבודה שבלב, וזה שייך בכל מקום, אבל תפילה בפרשת כפים

זה גם עבודה במעשה, והרי בברכת כהנים כתיב שהשכינה בין אצבעות הכהנים שנושאים ביהם, ולכן אי אפשר במקום של גלולים).

היה צריך תפילה מיוחדת בגלל מדת הדין – והגילולים מפריע לקבל עול מלכות שמים

(ב). וגם יתכן שמדוע כאן התפילה היתה באופן של אפרוש כפי אל ה' כי בשעה שמדת הדין שולטת כמו בזמן הברד, שהיה זה עונש למצרים, הרי זה זמן של סכנה, ובמלחמת עמלק כתוב (לקמן יז, יא) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, ובמשנה ברה"כ (ט, א) איתא שכל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, ולכן גם כאן היה התפילה בפרשת ידים, ואם המקום מלא גילולים הרי שזה מפריע להסתכלות כלפי מעלה ולקבל עול מלכות שמים, ולכן יצא מהעיר.

רצה לצאת מהעיר להתרחק מהמקטרג שלא יזקוק בני ישראל

(ג). ועוד דכיון דהיה זמן של דין, וכמש"כ וה' נתן קולות, הוא ובית דינו, הרי היו צריכים מאד להזהר מקטרוג על ישראל, וכמו בקריעת י"ס שאמר המקטרג הללו עובדי ע"ז והללו עו"ז. ותפילת משה היה לא רק על המצרים אלא גם על ישראל שלא יהא להם שום נזק ולכן היתה התפילה בפרשת כפים, ולכן היה צריך לצאת חוץ לעיר להתרחק מהמקום בו נמצא המקטרג, דכל זמן שהיו גלולים במצרים שגם בני נכשלו בזה הרי ה' ח"ו קטרוג.

ומצאנו דבר דומה בעזרא ומובא בגמ' (תענית יג, א) שעשה תענית ואח"כ בעלות המנחה "ואפרוש כפי לפני השם" והתפלל שהקב"ה לא יכעס על ישראל שהתחתנו בבנות הארץ ועשו כמעשי הגוים, הרי שבזמן שיש כזה קלקול צריך לפרוש כפיו אל ה', ואכ"מ להאריך יותר.

המשך בעמ' 5 <

מרן רה"י הגאון הגדול

רבי יוסף דוד אייזנשטט זצוק"ל אב"ד מיר

כ"ח טבת תר"ו - קע"ט שנים לפטירתו

"רבי דוד'ל מירער"

רבי יוסף דוד נולד בשנת תק"ז בעיירה זיטל שבמחוז סלונים. בן למשפחת למדנים מובהקת אשר ייחוסה הרם מגיע עד לרבינו הרמ"א. אביו ר' צבי, היה סוחר נכבד ועשיר אשר עסק ללא לאות בלימוד התורה והש"ס כולו היה שגור על לשונו מילה במילה. זכה ר' צבי שלא פסקה התורה מזרעו, וכל בניו היו גדולים בתורה ביראה, אולם הגדול מכולם, המפורסם ביניהם היה רבי יוסף דוד, הידוע יותר בכינויו ר' דוד'ל מירער.

עוד בהיותו צעיר לימים ידעו הכל, כי עדיו לגאון ולתפארת וכי דרך כוכב חדש בשמי התורה שיאיר את עיני ישראל בתורתו ובצדקותו. משהגיע לפרק 'האיש מקדש' רצו הכל לזכות להכניסו לביתם כחתן לבתם. עד כי נפלה הזכות בחלקו של הגאון רבי משה אייזנשטט זצ"ל ראב"ד קלצק ונכד הגאון מהר"ם אייזנשטט זצ"ל בעל 'פנים מאירות'.

לאחר נישואיו הוסיף שקידה על שקידתו. בתקופה הזאת החל להתכתב בדברי תורה עם גדולי דורו, וביחוד עם דודו הגאון המפורסם רבי אליעזר קאליר זצ"ל אב"ד ראכניץ וקאליץ שבמדינת אוסטריה. כמו כן קיים מצות "היו גולה למקום תורה", כאשר עזב את בית חותנו, לצאת מים על ידי הגאון רבי יום טוב ליפמן זצ"ל, אב"ד קאפוליה ובעל 'קדושת יום טוב'.

בבית רבו, נפגש והתרועע עם גדולי תלמידי החכמים שהסתופפו באותו עת בצלו של גאון זה. ביניהם הגאונים רבי אריה לייב קצנלבויג לימים אב"ד בריסק דליטא, רבי דוד מנובהרדוק בעל 'גליא מסכת', רבי אהרון, אב"ד קלצק ועוד. במחיצתם רבם הקדושת יום טוב, רכשו את דרך לימודו המיוחדת אשר כידוע התרחק ביותר מגדלולים מיותרים ובניית מפלגים הפורחים באויר לצד זאת את עיקר השקעתם השקיעו בבקורת עניינית, בדיוק מירבי בלשון הראשונים, לחשוף את מקורותיהם והעמקת יתר בדברי הראשונים והפוסקים.

מיום ליום הלך והתפרסם שמו הטוב של רבי יוסף דוד בקרב תופשי התורה ובעלי תריסין שבדור. גדולי התורה וחכמי זיטל - עיר מגוריו, התגאו בגדלותו של בן עירם הצעיר ששמו הילך למרחקים בגין גדלותו בתורה. באותם ימים

למרום פסגת הצלחתה הרוחנית והחמרית גם יחד, והפכה לעיר ואם חשובה ברחבי רוסיה הלבנה וליטא. להערכה והערצה נדירה זכה רבי יוסף דוד מהתושבים שאהבוהו אהבת נפש. אישיותו המיוחדת הקרינה אהבת תורה ויראת ה' טהורה ללא מיצרים על כל בני העיירה. מידותיו הנאצלות ומעלותיו התרומיות נשאוהו מעל העם שלא פסק מלהללו, עד שידעו הכל כי איש אלוקים שוכן בקרבם. כדוגמא למידותיו הנאצלות, מסופה כי מעולם לא הטריח אפילו ילד קטן שיגיש לו דבר. בנוהג זה נהג גם בימי זקנותו. ואף כאשר היה כבר ישיש נמנע מבקשת עזרה, והיה מכתת רגליו בעצמו להביא לעצמו ספר.

הג"ר יוסף דוד זצ"ל נחשב היה בתקופתו כאחד מגדולי ואבירי ה'משיבים' שבדורו, בכל שטחי ההוראה וההלכה למעשה. מקרוב ואף מרחוק פנו אליו בכל דבר קשה והוא ברוחו הגדולה פתר את ספקותיהם. בין השואלים היו גם גדולי ארץ, אשר העריכו את תשובותיו העמוקות והמפורטות וסמכו עליהם ללא הרהור. לא אחת אנו אף מוצאים בספרי ההלכה באותה התקופה, המילים: "וכבר הורה זקן".

שימש סבו זקנו של רבי יוסף דוד, הגאון רבי חיים ראב"ד של העיר. כאשר זקן ובא בימים, נתן את הסכמתו להצעת טובי העיר למנות את נכדו האביר הגאון הצעיר לאב"ד הקהילה החשובה. אמנם, זמן קצר בלבד נשאר רבי יוסף דוד לגור בזיטל, ובשנת תקנ"ו לערך, כאשר הגיע לגיל כ"ד בלבד, כבר נתנו בו חשובי ופרנסי מיר את עיניהם, ואכן בתוך תקופה קצרה החל לכהן כרבה של העיירה מיר.

כך הוסיף רבי יוסף דוד זצ"ל עוד חוליה בשרשרת רבני משפחת חותנו - איזנשטט, אשר בניה כיהנו במשך דורות ארוכים במיר, כרבנים וכנושאי העדה. רבי יוסף דוד עצמו בא למיר למלא את מקום שאר בשרו, הוא הרב הקודם הגאון ר' צבי הירש בן הרב מיכאל זצ"ל, בנו של הגאון בעל 'פנים מאירות'. ואז כאשר קבל על עצמו עול רבנות זו אימץ גם את שם המשפחה אייזנשטט.

יובל שנות רבנות

רבי יוסף דוד כיהן ברבנות מיר במשך חמישים שנה, כולם שווים לטובה. בימי שלטונו הגיעה קהילת מיר

תצלום מתשובתו היחידה של רבינו זצ"ל הנדפסת בספר 'גליא מסכת' סימן ג' תחילתה וסופה, ותשובת בעל 'גליא מסכת' בתחילתה.

ישיבת מיר
YESHIVAS MIR
YERUSHALAYIM

בס"ד

הודעה משמחת!

במסגרת הגליון השבועי "בית המדרש" היוצא לאור מידי שבוע לילדי ובוגרי הישיבה, מתחדש מדור "ונכתב בספר" בו ניתן במה לפרי עטם של הרבנים הגאונים לומדי הישיבה החשובים, להצגת היצירות התורניות הנכבדות. [ניתן לשלוח גם ספרים שכבר יצאו לאור, בשנים האחרונות].

נשמה לקבל מאת בני הישיבה מחברי הספרים שליט"א

סקידה קצרה
על הספר

1.

תמונה מהספר
או צילום דף שער.

2.

רצוי לצרף גם את ההקדמה,
ההסכמות, ותוכן העניינים

3.

מספר טלפון
ליצירת קשר

4.

בכבוד רב

מערכת "בית המדרש"

לשליחת חומרים:

mir.kenes@gmail.com

בו בכל ענייני הישיבה.

בשנת תקצ"ה לאחר פטירת המייסדים ראשי הישיבה הגאונים רבי שמואל ורבי אברהם טיקטינסקי זצוק"ל, קיבל רבי יוסף דוד לידיו את הנהלת הישיבה. אישיותו הגדולה העניקה לישיבה תנופה גדולה ומשמעותית, ובתקופתו נחשבה ישיבת מיר לישיבה השנייה במעלה, אחר אם הישיבות - ישיבת וואלוז'ין וממעמד רם ונכבד זה לא ירדה שנים רבות כאשר טובי הבחורים ובני העליה בקשו להתדפק על שערית לזכות להימנות בין תלמידיה המובהרים.

שנים רבות עמד בהנהגת הישיבה, והאציל רבות מרוחו למען ביסוסה ושגשוגה, ותחת שרביטו קיבלה הישיבה תנופה רבה, בימיו תפסה הישיבה את מקומה החשוב בין הישיבות.

לאחר יובל שנים שעמד רבי יוסף דוד ברבנות העיירה נסתלק לעולמו בשנת תר"ו בהיותו בגיל הע"ח לחיו, וירב בבת יהודה תאנה ואניה. הכל חשו את תחושת האסון הכבד וביחוד בעולם התורה וההוראה. גדולי דודו הספידוהו בבכי תמרורים, וזעקו בכאב על הפער והחלל הגדול שנוצר עם הסתלקותו של האי גברא רבה.

בהלווייתו הספידו בין היתר רבי דוד טעבלי בעמח"ס 'נחלת דוד' מספד תמרורים. על מצבתו נחקקו בין היתר: "הרב החסיד והעניו" [ראה להלן הנוסח המלא]. בזכות רבי יוסף דוד הגיעה העיר לפסגות ההצלחה והעליה ברוחניות ובגשמיות, וכך הפכה לעיר ואם חשובה ברחבי רוסיה הלבנה וליטא.

עם הסתלקותו החל לכהן אחריו ברבנות העיר מיה, בנו רבי משה אברהם, שהיה מפורסם כתלמיד חכם גדול בזכות עצמו וכיהן עד אז כרב העיר ז'טל. עיקר תורתו למד אצל אביו. כמו"כ למד אצל חותנו הגאון ר' שמעון זצ"ל מו"צ בסלונים בעל 'מנחה בלולה'.

עוד בשנת תקצ"ז, נקרא על ידי אביו זצ"ל לעמוד לימינו בהנהלת הישיבה, כשהוא תרם תרומה כבירה לביסוס והרחבת הישיבה הן במישור הניהולי ובעיקר במישור הרוחני. בתקופה הזאת החלה ישיבת מיר לתפוס את מקומה כגדולה שבישיבות ליטא. בערוב ימיו, כאשר נחלש רבי יוסף דוד, הוטלה עיקר המעמסה הרוחנית על כתפיו של רבי משה אברהם זצ"ל שניהלה בעוז וביד רמה.

נוסח מצבתו:

ציון לנפש אדמו"ר,

הרב החסיד והעניו המפורסם לגאון ולתפארת זו,

מרכיץ תורה לרבים

קקש"ת מו"ה יוסף דוד

בהר"ב מו"ה צבי הירש זצ"ל

אב"ד ומו"צ דפ"ק מיר קרוב לחמישים שנה,

הצדיק נאסף לעמו יום ב' כ"ח טבת שנת תר"ו לפ"ק

< - כשהכוונה הוא על רבי יוסף דוד, מה שמוכיח עד כמה גדולה היתה סמכותו ההלכתית בתקופתו כאשר הכל בקשו לשמוע את חוות דעתו ללא עוררין.

בגין גדלותו המופלאה בתורה ובהוראה, נהפך ביתו תל תלפיות ומוקד משיכה תורני לגדולי התורה ות"ח מובהקים שהיו עולים רבות למעונו בכדי להשתעשע עמו בדברי תורה. כך מסופר על הגאון רבי יעקב זצ"ל אב"ד קרלין ובעל 'משכנות יעקב' שסטה במיוחד בנסיעתו לכיוון מיר מתוך מטרה לשוחח בלימוד עם רבי יוסף דוד שתהילתו היתה בפי כל. כן מסופר כי הגאון המפורסם רבי מנשה מאיליא זצ"ל בא פעם למיר לביקור מיוחד כדי לשמוע את פירושו של רבי יוסף דוד בהבנת משנה שהתקשה בה מזה זמן רב. כך גם מחברי ספרים בקשו לקבל את הסכמתו לספרם, ולשם כך השקיעו מאמצים רבים בידועם שהסכמתו תהווה גושפנקא של גדול בתורה מובהק לספרם, וכך יתקבל ספרם בקרב הכלל.

לצד זאת בחר לו רבי יוסף דוד זצ"ל לחיות בדרכי הפרישות, כאשר הרבה לסגף את עצמו ולהרחיק מעליו כל תענוגי העולם הזה עד קצה היכולת. באותם ימים שהיה שרוי בתענית, לא פסיק פומיה מגירסא והיה הוגה בתורה כל היום בדבקות מיוחדת מתוך קדושה וטהרה. כך גם הרבה לעסוק בספרי יראה ומוסר המביאים את האדם ליראת שמים. במיוחד היה חביב עליו הספר 'מסילת ישרים' אשר שיננו ללא הרף בנוסף לכל זאת היה עורך כל לילה 'תיקון חצות' כאשר הוא מוזיל דמעות כמים על חורבן בית המקדש.

בתקופת שבתו כאב"ד, לדון בדיון של בין אדם לחבירו, היתה אימתו על שני בעלי הדברים, אשר עמדו לפניו ביראת הכבוד וברעדה. הכל ידעו שמשפטו משפט צדק. בגין כך נהרו אליו רבים וטובים שהגיעו אף ממרחקים על מנת שיישר הדורים ויפתור סכסוכים ויוציא לאור דין אמת לאמיתתה של תורה.

בגין גדלותו, צדקותו לצד חכמתו המופלאה, מעולם לא קרה שערערו על פסקיו. מוצא שפתיו היה קודש. ובציבור אף רווחו שמועות על 'מופתים' בדרכו בקודש.

לצערנו, חידושויו על הש"ס והפוסקים וכן תשובותיו המרובות לא ראו אור הדפוס. ורק גרגירים מעטים מדברי תורתו ניתן למצוא בספר 'גליא מסכת' לילידו הגאון ר' דוד אב"ד נובהרדוק, וכן בספר 'מנחה בלולה', למחותנו הגאון רבי שמעון זצ"ל, מו"צ דק"ק סלונים.

בנו ממלא מקומו

בעודו משמש בקודש כרב העיירה מיר, עמד הגאון רבי יוסף דוד אייזנשטאט זצ"ל לימין מייסד וראש הישיבה הגאון רבי שמואל טיקטינסקי זצ"ל מיום הקמת הישיבה, כאשר הגרש"ט נועץ

"עוד לא היתה במיר תקופה מבורכת כזו (כעת בגלות שנחאי), הצלחה כזאת ברוחניות, כמו עכשיו"...

מכתב נפלא ששלח מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל לחותנו מרן רה"י הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל מתוככי שנחאי בימי הגלות (הובא בספר לקחי חיים עמ' 77), דבר בעתו בימי קריאת פרשת וארא שבני ישראל נאנקים מקוצר רוח ומעבודה קשה:

"צר לי שאין בידינו האפשרות לתאר כראוי בפני כת"ר את הדר תפארתה של הישיבה ברוחניות... עוד לא היתה במיר תקופה מבורכת כזו, הצלחה כזאת ברוחניות, כמו עכשיו... אף הכולל המתקיים ליד הישיבה השיג דרגה של שלימות... וכה התאחזו הישיבה והכולל ללפיד מאיר אחד הזורע אורה לכל שארית הפליטה..."

מבאר רבותינו

עד היכן מגעת מידת הכרת הטוב

והמים הדוממים, לא ידעו ולא יבינו, אך מ"מ מכיון שנהנה מהם נתחייב להכיר להם טובה.

כאשר האדם חש ומרגיש בנפשו את גודל החיוב לזה שהיטיב עמו, כוחו גדול מאד ואין גבול ליכולתו לעשות הכל עם מיטיבו ולשלם לו את טובתו (שיחות מוסר - עמ' ש"כ).

ונסיים במה שסיפר הגה"צ רבי חיים וואלקין זצ"ל, תקופה קצרה לפני פטירתו נכנסתי אליו עם קרוב משפחתי שרצה לבוא וללמוד בישיבה, הבחור הביא עמו מכתב המלצה מהר"מ שלו בישיבה בארה"ב שהיה אברך צעיר לימים, ראש הישיבה קרא את המכתב ולפתע נטל עט ורשם משהו על גבי הדף. לא הבנתי מה יש לו לכתוב או למחוק בתוך מכתב המלצה שגרת, ושאלתי אותו מה כוונתו במעשהו? ענה לי בפשטות טבעית: "ראה נא באיזו ברכה הוא מברך אותי יריבה גבולו בתלמידים, ברצוני להדגיש משפט זה, הלא מעתה אני חייב לו הכרת הטוב על ברכתו, ומוטל עלי לזכור זאת".

רק שנבין באיזה מושגים מדובר, מסיים הגה"צ רבי חיים וואלקין, יושב לו "שר התורה" במלוא מובן המילה אשר דברי תורה מתדברין בכל בתי מדרשא, ומציין לעצמו שעליו להכיר טובה לאברך צעיר בארה"ב שמברכו בתלמידים...

כשנשאל על הנהגתו החרירה לא הבין את השאלה: "מה פירוש? האיש פתח בפני את ביתו, ומה עם הכרת הטוב?".

בערוב ימיו, כשעלה האיש ארצה והתגורר בעיר מרוחקת, טרח הגר"ח לבקרו מספר פעמים (מח ולב, עמ' ק"ט).

בסוגיה זו דרש מרן הגר"ח: במכת דם נאמר (ז, יט) "ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים וגו' ויהיו דם", ופירש רש"י: "לפי שהגין האור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים ולקה על ידי אהרן". וכן כתוב במכת כינים (שם ח, יב) "ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן נטה את מטף והך את עפר הארץ והיה לכנים בכל ארץ מצרים", וגם שם פירש"י: "לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול, ולקה על ידי אהרן".

רואים אנו מכאן יסוד גדול, עד היכן מגעת מידת הכרת הטוב, שהרי אעפ"י שהיה בדיון להכותם, ומשה עצמו היה צריך להכותם, אך כיון שקיבל טובה מהיאור והעפר לא לקו על ידו.

כל כך חשובה מידה זו, הוסיף הגר"ח, שאפילו העפר

דקות תחושותיו של מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצלה"ה, בהכרת טובה והחריפות הרבה בה הדגיש את החיוב להכיר טובה, הינן פרשה מופלאה כשלעצמה. היה מטריח את עצמו למרחקים ומיטלטל בדרכים בתאו של סנדר מקפץ, כדי להשתתף בשמחת כלולותיו של תלמיד משיבה אחרת, אשר "כיבדו" בכך שבא לשמוע אצלו "חבורה"...

בחור מתלמידיו הסיע אותו לסעודת "שבע ברכות". כשהגיעו למקום, ביקשו שיתלווה אליו, אולם הבחור השיב כי עליו לסדר עניין שיאריך כמחצית השעה. "אני ממתין לך", "לא אטול את ידי עד שובך". הבחור החליט להישאר לסעודה. בסעודה דאג בראש ובראשונה שתינתן לבחור מנה יפה, וכל העת השגיח כדי לוודא שאכן הוא אוכל לשובע.

בעל הבית שבביתו התגורר מרן רה"י הגר"ח בשנחאי, היה יהודי פשוט. למרות שידוע היה כאדם שקשה לגרום אותו לשיחת חולין, היה מבלה עם האיש שיחות ארוכות וריקות תוכן לכאורה. הדבר עורר רוגז ופליאה כאחד - רוגז על האיש המעז לבטל את ראש הישיבה בהבליו, ותמיהה על הגר"ח המרשה לעצמו לבטל מתלמודו כדי לשוחח שיחות חסרות שחר עם יהודי נטול כל לחלוות של תורה.

עיון בפרשה | המשך מעמ' 2

וזה הפשט מש"כ בפרשת נצבים (דברים כ"ט ט"ז) (ותראו את שקוציהם ואת גלוליהם, ומפרש"י שמוסרחים ומאוסין כגלל, היינו שאתם הייתם במדרגא כזו שהע"ז שלהם ממש מוסרח כגלל שאסור לומר לידו דבר שבקדושה, אבל לפני שרואים כ"כ הרבה אז אין איסור.

עיוני רש"י (עמ' צא)

והנה כאן פרש"י שהיתה מלאה גלולים ולא כתב שהיתה מלאה ע"ז, כי דוקא עכשיו כל הע"ז נהיה ממש גלולים, כי אחרי כ"כ הרבה גילוי כבוד ה' ית' ואחרי מכות נאמנות הרי הע"ז נמאסה כגלל ממש. דגלל זה דבר נמאס ונשקף מדעתו והרגש בני אדם, וכך זה ע"ז שאחרי שרואים אמונה כ"כ בחוש הרי הע"ז ממילא נמאסת ביותר.

אחרי גילוי כבוד ה' - נעשו כל האלילים כמו גלל - ואסור להתפלל ליד גרף של רעי

ד. ואילו דברי הראשונים היה אולי אפ"ל דדוקא עכשיו לא רצה משה להתפלל, כי באמת אין איסור להתפלל במקום שיש ע"ז כמו שאין איסור להתפלל ליד מת או שרץ, וע"ז הוקשה לשרץ או למת, (עי' שבת דף פג ע"ב) אבל ליד גרף של ריעי אסור להתפלל,

השבוע!

ליל שישי מצטרפים לסדר בישיבת מיר

בס"ד בכל ליל שישי ערב שבת מברכים מתקיים סדר ליל שישי –
ירחי כר"ה חודשי בין השעות 8.30-10.30 בישיבת מיר ירושלים
בבית המדרש "העמלים"

לימוד בחברותות	סוגיא	סדר קבוע	שיעור מרתק
(סידור חברותות במקום)	עיונית	אחת לחודש	בסוגיא

כיבוד עשיר | אורחה מרוממת ומיוחדת

בא וזהתחמם באור התורה
וקבע ר"ך קביעות בין כתלי בית המדרש

סדרי הלימוד בזמן חורף תשפ"ה:

יום חמישי כ"ז חשוון (28/11/24) פרשת תולדות שבת מברכים כסלו גדרי חיוב ההזכרות (יעלה ויבוא ותן טל ומטר) בתפילה	יום חמישי י"ח כסלו (19/12/24) פרשת וישב - הוקדם בשבוע עקב חנוכה שבת לפני חנוכה בדין כל פניות שאתה פונה לא יהו אלא לימין בהדלקת נר חנוכה ושאר דיני התורה	יום חמישי כ"ג טבת (23/01/25) פרשת וארא שבת מברכים שבת חיובי שכנים זה לזה בהלכה	יום חמישי כ"ב שבט (20/2/25) פרשת משפטים שבת מברכים אדר גדרי פורים המשולש בערים המוקפות חומה - מהו עיקר יום הפורים	יום חמישי כ"ז אדר (27/03/25) פרשת פקודי - החודש שבת מברכים ניסן אכילת מצה שנאפה שלא לשמה בערב פסח - סעודה שלישית בשבת הגדול
--	--	--	---	---

להצטרפות ולקבלת מראי מקומות ניתן להשיב
לכאן או לדוא"ל: yarchei.kallah@themir.org.il | סידור חברותות למעוניינים
כיבוד קל במקום

השבוע!

ליל שישי
חברות
בישיבת מיר
 ♦ חודש שבט ♦

מקורות לעיון:

גמרא בבא בתרא
 דף ז ע"ב

שו"ע חו"מ
 קס"א ס"א וס"ב

שו"ת חת"ס
 או"ח קצ"ג

דייר שגר בקומה ראשונה האם חייב לשלם על מעלית שאינו נהנה ממנה?

ומה הדין נזילה מהג שלא
 מפריעה לקומות התחתונות מי
 מחוייב לספוג את הנזקים?

דייר שלא נמצא בדירה
 האם הוא מחוייב לשלם
 ועד בית על הנקיון?

סוגיית הלימוד: חיובי שכנים זה לזה בהלכה
ליל שישי כ"ג טבת תשפ"ה | שיעור מאת הגאון רבי אפרים שפיגלר שליט"א

סדר הלימוד לעילוי נשמת ידיד הישיבה החבר הר"ר אלחנן אריה לוונטהל זצ"ל
 נלב"ע ב' דחומ"ס י"ז תשרי תשפ"ד תנצבה.

להצטרפות ולקבלת מראי מקומות ניתן להשיב | סידור חברותות למעוניינים
 לכאן או לדוא"ל: yarchei.kallah@themir.org.il | כיבוד קל במקום